

ALUMNIVERENIGING VAN HOGESCHOOL VAN HALL LARENSTEIN
EN NETWERKSCHOOL HELICON VELP / MEI 2013

WA 2 MAGGA ZINE

VVA'ers over waterambassadeur
Willem-Alexander

Terug naar school voor
leergang bomen

Doorgaan na je 65^e

Bewust kiezen voor familiebedrijf

COLOFON

Hoofredactie

Doede Wessels (VVA), Ria Dubbeldam
(gaw ontwerp +communicatie)

Redactie

Marleen Jacobs (VVA), Tamara van Tricht

Redactie adres

VVA Larenstein,
Postbus 350, 6880AJ Velp
T 026-3695725 / F 026-3695778,
E info@vva-larenstein.nl / www.vva-larenstein.nl

Ledenadministratie & advertentieverkoop

VVA-Larenstein,
Postbus 350, 6880AJ Velp
T 026-3695725 / F 026-3695778,
E info@vva-larenstein.nl / www.vva-larenstein.nl

Opzeggen

Opzeggen van het lidmaatschap moet schriftelijk
voor 1 december 2013

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de auteurs.
Overname van artikelen wordt gewaardeerd, mits voorzien
van een deugdelijke bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van de
informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden geen
aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van
handelingen gebaseerd op onze informatie.

VVA-bestuur

Voorzitter / Ronnie Niesink
E voorzitter@vva-larenstein.nl
T 06-13011395

Vicevoorzitter / Pim de Bokx

E vice-voorzitter@vva-larenstein.nl
T 06-54247268

Penningmeester

E penningmeester@vva-larenstein.nl

Secretaris / Ruben de Haan

E secretaris@vva-larenstein.nl
T 06-50235919

Bestuurslid VVA voor MBCS/Helicon/

Gerben de Graaf

E mbcs@vva-larenstein.nl

T 06-12890400

Bestuurslid PR/Communicatie / Doede Wessels

E communicatie@vva-larenstein.nl

T 06-29145206

Bestuurslid Ontwikkeling / vacant

E ontwikkeling@vva-larenstein.nl

Regiocoördinatoren

Noord / Liesbeth Fokkes

E noord@vva-larenstein.nl

T 06-25404800

Oost / Henk Vrieling en Riette Voorhaar

E oost@vva-larenstein.nl

T 06-21882424

Zuid / Wilco van Hout en Arian Bossers

E zuid@vva-larenstein.nl

T 06-49866197

West / Ed Rodewijk

E west@vva-larenstein.nl

T 06-21527222

Opdrachtgever VVA Larenstein

Uitgever / VVA Larenstein en gaw ontwerp+communicatie

Druk / Drukkerij Tuijtel

Vormgeving / gaw ontwerp+communicatie Wageningen

Oplage 4.000

Coverfoto / Hans Dijkstra (gaw ontwerp +communicatie)

ISSN: 1879-422X

4

6

8

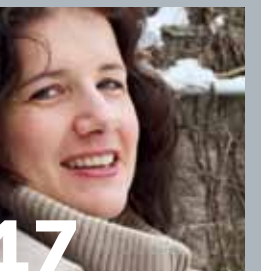
11

12

14

17

19

ALUMNIVERENIGING VAN HOGESCHOOL VAN HALL LARENSTEIN EN NETWERKSCHOOL HELICON VELP / MEI 2013

INHOUD / 2 / 13

6 De kracht van de senior expert
Steeds vaker zullen senior experts na hun (pré-)pensioen nog door willen werken. VVA gaat daarom senior experts beter bedienen.

8 Nieuwe duurzame producten uit natuur
Henk Wanningen is op zijn best als hij kan vernieuwen en verbinden, of het om mensen of om inhoudelijke thema's gaat. Bij Staatsbosbeheer doet hij dat voor de thema's klimaat en duurzaamheid.

11 VVA-lid Esther Groenenberg
Kort na haar afstuderen vijf jaar geleden kon ze kiezen uit twee banen: Tauw of Grontmij. Het werd de laatste. In haar functie zet ze haar kwaliteiten volop in.

12 Voldoende werk voor hoveniersbedrijf
Gebr. Kapteijns is gespecialiseerd in groenonderhoud en faciliterende diensten voor bedrijven, instellingen en gemeenten. In deze tijd van crisis een veilige, stabiele keuze.

14 Excursie landgoed Staverden
Op Staverden gaat natuurbeheer hand in hand met recreatie en agrarische activiteiten, blijkt uit een rondleiding door Willem Lammertink van het Geldersch Landschap.

16 Mening over Willem-Alexander
Vijftien jaar lang was Willem-Alexander waterambassadeur. VVA-leden geven hun mening over wat hij heeft betekend en hoe het verder moet.

20 Terug naar school voor leergang bomen
Achtien donderdagen reist Bart van der Horst van Groningen naar Velp voor een hbo-leergang om zich te specialiseren in boomtechnisch advies en advisering.

En verder

VVA-nieuws & agenda

VVA-leden zoeken werk

Ronnie Niesink, voorzitter VVA Larenstein

Enige tijd geleden kwam ik een stelling tegen: 'We hoeven niet meer te leren om te zoeken naar informatie, maar we moeten leren om de informatie die wij krijgen te filteren'. Dat deed mij denken aan de manier waarop VVA momenteel haar media vernieuwt, door het bestuur benoemd als crossmediale aanpak. Deze aanpak bestaat uit het op verschillende manieren verzamelen en delen van kennis van en door onze leden via het VVA Magazine, onze website, de LinkedIn-groep, digitale nieuwsbrieven en sociale media. Het begin is gemaakt. Voor je ligt het magazine met een vernieuwde lay-out. Bij het doorlezen ervaar je ook de eerste bescheiden stappen naar meer informatie-uitwisseling tussen de digitale nieuwsbrieven, VVA-website en sociale media waar VVA-leden actief op zijn. Dit allemaal om nog beter informatie met en tussen onze leden te delen. Voor deze nieuwe dienstverlening is een partij geselecteerd, waarvan wij denken dat zij in staat zijn om onze ambities te vertalen: GAW ontwerp en communicatie. Voor sommigen een bekende. Dit bureau verzorgt al de uitgave van Delta. De komende periode zetten we vervolgstappen. De website en nieuwsbrieven

krijgen een nieuwe uitstraling. En we gaan ervoor zorgen dat de informatie op de sociale media en in de nieuwsbrieven een verdieping krijgen op de website en in het magazine. Zo wordt het bijvoorbeeld gemakkelijker om uitgebreidere informatie te halen over een Twitter-bericht. Natuurlijk komt de diversiteit aan kennis en informatie niet alleen vanuit het bestuur. De meerwaarde van een vereniging zit 'm immers in actieve leden die graag informatie delen en iets willen inbrengen in dit netwerk. Het VVA-bureau is hiervoor de spin in het web. Zij verzamelt en verspreidt de ingebrachte kennis en informatie naar de diverse media-uitingen. De voorbereidingstijd voor het crossmediale concept was intensief, maar wij gaan straks het resultaat van de inspanningen zien. Ik hoop op veel positieve geluiden uit het werkveld en een toestroom van informatie door onze leden. Het VVA-netwerk bezit veel kennis, waarmee wij elkaar kunnen versterken. Het VVA Magazine wil een verdieping geven aan de ruim aanwezige kennis. Ze nodigt VVA-leden uit om bij te dragen. Denk ook mee over de inhoud, schrijf teksten of pak je fotocamera op. Durf je de uitnodiging aan?

Herbenoeming voorzitter Ronnie Niesink

Herbezinnen, stoppen of doorgaan. Deze keuzen spelen al een aantal maanden door het hoofd van VVA-voorzitter Ronnie Niesink. Met de start van zijn tweede bedrijf wordt het hem soms veel te druk. Ook de VVA vergt momenteel (te) veel tijd. Maar stoppen is ook zo definitief. Daarom heeft hij zich toch verkiesbaar gesteld. De Algemene Ledenvergadering heeft op 12 april ermee ingestemd dat hij nog drie jaar doorgaat. 'Dat wil ik ook graag doen', reageert Ronnie. 'Er zijn zoveel zaken opgestart waar ik bij betrokken ben. Die wil ik ook afronden. Denk aan vernieuwing van onze media, de raamovereenkomst met VHL, herijking van de functies van het VVA-bureau en kansen die wij samen kunnen oppakken met VHL. Ook de internationalisering en intensievere samenwerking met de diverse alumniverenigingen moeten vastere vorm krijgen.'

Ontwikkelingen raamovereenkomst met VHL

Twee jaar geleden is de VVA met alumnivereniging Aristaeus uit Leeuwarden en VHL in gesprek gegaan om te komen tot een gezamenlijk alumnibeleid voor VHL. Een jaar geleden heeft dit beleid vaste vorm gekregen. Het vervolg hierop was om met VHL, VVA en Aristaeus te komen tot een nieuwe raamovereenkomst. Ook de tegemoetkoming vanuit VHL, de huur van de ruimte voor het VVA-bureau en de inzet van bureaumedewerkster Annette Slotboom maken in meer of mindere mate onderdeel uit van deze overeenkomst. Vorig jaar september zijn de overeenkomsten verlengd tot maart 2013. De verwachting was dat de gesprekken dan afgerond zouden zijn. Marianne Remmers (VHL), Tom de Roo (Aristaeus) en Ronnie Niesink (VVA) hebben intensief samengewerkt aan een gezamenlijk voorstel en deze ingebracht in de verga-

dering van het College van Bestuur van VHL. Maar het doel om de ALV in februari bij elkaar te laten komen en voor 1 maart een besluit te nemen is helaas niet gelukt. Ook in de ALV van 12 april is geen besluit genomen. Dat komt omdat de raamovereenkomst aangevuld moet worden. 'We zijn positief over de samenwerking met VHL en hopen op korte termijn een voorstel te kunnen doen waar de ALV zich mee kan verenigen', aldus VVA-voorzitter Ronnie Niesink. 'Ons doel is een intensieve samenwerking met Aristaeus, VHL en de Wageningse landbouweunistenvereniging RDLV/ Nji-Sri en VVA, zodat we een brede en eenduidige dienstverlening aan kunnen bieden aan onze leden en (toekomstig) alumni. Al met al hopen wij in mei 2013 meer duidelijkheid te hebben.'

Nieuwe coördinator Regio Oost

Tijdens de Algemene Ledenvergadering is Henk Vrieling gekozen tot de nieuwe coördinator Regio Oost. Hij stelt zich voor. 'Mijn opleiding is de Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School, richting cultuurtechniek. Ik ben in Coevorden opgegroeid op een gemengd landbouwbedrijf met landbouwmechanisatie (loonbedrijf) en rijpaardfokkerij. Ik woon nu in Tubbergen en ben getrouwd met Hanna. Onze twee kinderen staan al op eigen benen. Negen jaar heb ik bij de Landinrichtingsdienst aan ruilverkavelingen op Goeree Overflakkee gewerkt, waar mijn interesse in het water- en natuurbeheer is gegroeid. Via een vacature in de VVA-krant kwam ik in 1984 bij het Waterschap Regge en Dinkel terecht. Het Twentse landschap en het beheer van het bekensysteem trok mij. Ik heb verschillende functies gehad: van plaatsvervangend districtshoofd, chef van een bureau Planning en Techniek, beleidsmedewerker/adviseur tot projectleider. Hierbij was ik onder andere trekker van de ontwikkelingen in het recreatief medegebruik van water. De langeafstandswandelroute Reggepad & Dinkelpad werd in 2011 de LAW-route van het jaar. Hiermee werd aangetoond hoe belangrijk water bij de beleving van het landschap is. Aan de waterstaatkundige en de natte ecologische infrastructuur is nu ook de recreatieve infrastructuur toegevoegd. De laatste paar jaar werk ik ook mee aan het stedelijk waterbeheer in samenwerking met gemeenten en projectontwikkelaars. Per 1 juni maak ik in het kader van de fusie met het waterschap Velt en Vecht en de inkrimping van het aantal medewerkers gebruik van een regeling. Daarmee maak ik ruimte voor andere Larensteiners en krijg ik zelf de tijd en vrijheid om andere zaken op te pakken. De kennis van mijn vakgebied wil ik graag doorgeven aan een nieuwe generatie en in stand houden. Samen met Riëtte Voorhaar zal ik daar voor de VVA Regio Oost aan gaan werken.'

Henk Vrieling. foto Doede Wessels

Personalia

Overleden 18-02-2013
De heer ing. J. Spek
Geboren: 01-02-1931
Afgestudeerd: 1952 Bosbouw en Cultuurtechniek

Correspondentieadres:
De heer P.O. de Vries
't Hou 8
8404 GH Langezwaag
vries.spek@hetnet.nl

Overleden 24-02-2013
De heer ing. Wopke Mient Veenstra

Geboren: 18-01-1951
Afgestudeerd: 1973 Land en Watermanagement

Correspondentieadres:
Mevr. B. Veenstra
Galjoen 10-22
8243 MH Lelystad
boukje@solcon.nl

Overleden 20-04-2013
Jan Harm Kalkdijk
Geboren: 11-03-1937
Afgestudeerd: 1958 Bos en Natuurbeheer MBCS

Correspondentieadres:
Loolaan 22
7261 HT Ruurlo
Tel. 0573-491931

Succesvolle start Helicon Groei Collectief

Het Helicon Groei Collectief is op 4 april van start gegaan met meteen al 12 bedrijven en instanties. Het collectief is een gecommiteerd netwerk van talenten, onderwijsinstellingen, professionals, overheden en gerenommeerde bedrijven die diensten met elkaar uitwisselen. Hierdoor ontdekken partners nieuwe markten, kansen en producten. Daarnaast organiseert het collectief inspirerende bijeenkomsten. Op de startbijeenkomst was het meteen raak. Gert Hutten, dominee en bedrijfskundige, inspireerde en motiveerde om

door samenwerking meer werk en betere dienstverlening te genereren: 'Dit collectief is uniek. Juist deze binding van onderwijs, markt en overheid versterkt alle aangesloten partijen. Zo'n collectief bestond nog niet in jullie sector.' Na zijn inleiding gingen de ruim 30 deelnemers met elkaar om de tafel om via 'Flitsgesprekken' te ontdekken welke samenwerking gewenst is. Zo was een partner op zoek naar training en expertise in GIS-toepassingen en vond een partner die daar graag expertise in bosbeheer voor terug ziet; een perfecte match.

Op 20 juni is de volgende bijeenkomst van het Helicon Groei Collectief. Meer informatie kunt u opvragen door te mailen naar netwerkschool@helicon.nl.

Gert Hutten inspireert de deelnemers aan Helicon Groei Collectief. foto Nynke Arends Fotografie

Carrière Support Seniors zoekt versterking

Carrière Support Seniors (CSE) gaat aan de slag, maar zoekt nog mensen die in deze werkgroep zitting willen nemen. Het team bestaat nu uit Marleen Jacobs (VVA-bureau), Pim de Bokx (voorzitter Stichting Arbeidsbemiddeling Velp) en Wim van Veldhuizen (Uitzendbureau 65plus). Zij zoeken nog twee 55+-VVA-leden en een externe partner die zich als vrijwilliger in willen zetten voor senioren. CSE gaat onderzoeken hoe

VVA Larenstein zich kan inzetten voor de carrière van senioren vanaf 55 jaar. De werkgroep gaat ook voorlichting verzor-

gen en activiteiten organiseren. Op pagina 6 staat als opwarmer-tje een artikel arbeidsmarkt over doorwerken na je (pre-)pensioen. Wil je niet in de werkgroep CSE maar wel meedenken? Meld je aan voor de LinkedIn-subgroep Carrièreontwikkeling VVA. Dit is een subgroep van de groep Alumnivereniging VVA Larenstein te vinden onder het kopje meer. Op de website vind je onder www.vva-larenstein.nl/ onderzoek het plan van aanpak van CSE.

Wil je redacteur, schrijver of fotograaf voor VVA worden?

VVA Magazine is wel het lijfblad van de vereniging en gaat over de leden en hun carrières, maar tot nog toe zijn leden niet sterk betrokken bij de fysieke productie van het blad. Dat willen we graag veranderen. Bij een levendige vereniging hoort een blad dat

gedragen wordt door leden. De intentie is dan ook om een redactieteam op te zetten, bestaande uit VVA-leden die het leuk vinden om mee te denken over de inhoud, die meer schrijverij willen opdoen of graag fotograferen. Ervaring is niet vereist, wel

enthousiasme en inzet. Je hoeft niet aan elke editie een bijdrage te leveren. Je kunt je inzet laten afhangen van je beschikbare tijd. De redactieleden krijgen professionele begeleiding. Zodra de redactie groot genoeg is kunnen we bijvoorbeeld ook

een schrijfworkshop organiseren. Meedoen in de redactie levert je nieuwe competenties op en staat goed op je cv. Dus meld je aan bij Doede Wessels, bestuurslid communicatie, communicatie@vva-larenstein.nl.

De kracht van de gemotiveerde senior

VVA gaat meer aandacht geven aan haar seniorleden. Terecht, want waarom zou je je carrière afbouwen of stoppen als het werk nog inspirerend is en zoveel voldoening geeft? Daarnaast is er een groeiende groep die om financiële redenen doorgaat. Om de senior experts te bedienen is VVA een samenwerkingsverband aangegaan met uitzendbureau 65plus.

Wim van Veldhuizen, vestigingsmanager in Zwolle en Utrecht, motiveert de belangstelling van 65plus in VVA. 'We zien een groeiende vraag ontstaan naar technische specialisten. Nederland heeft nu al een tekort aan technici en jongeren kiezen te weinig voor een opleiding in de technische richtingen. Vanuit die ontwikkeling is het heel interessant samenwerking te zoeken met VVA. Het is een van de grootste alumni-verenigingen van Nederland, die bovendien een gericht doelgroepenbeleid voert, waaronder voor senioren, en die veel civiel- en cultuurtechnici in haar ledenbestand heeft. Uit eigen ervaring – ik werkte als vestigingsmanager bij Agrojobs Velp – weet ik heel goed dat afgestudeerden van Van Hall Larenstein heel competente mensen zijn. Onder de naam Carrièresupport Senior Experts (CSE) willen we samen gaan onderzoeken of er onder senior VVA-leden vraag is naar werk en hoe we hen kunnen ondersteunen. In de volgende uitgaven van VVA Magazine zullen we telkens over de voortgang en activiteiten berichten.'

Babyboomers

Tot voor kort was Uitzendbureau 65plus de enige in zijn soort. Al bijna 40 jaar richt het bedrijf zich op het uitzenden van personeel met de AOW-gerechtigde leeftijd. In de loop van de tijd zag het uitzendbureau haar onderneming groeien. Vooral de laatste jaren, waaruit ook blijkt dat de markt voor 65+'ers groeit. 'Hoe hard dat precies gaat kunnen we niet meer goed inschatten, we zijn geen monopolist meer.' Dat het korps senioren groeit staat vast. De babyboomers, de generatie van na de Tweede

Wereldoorlog, komen eraan. Ze zijn vitaal en kunnen nog volop meedoen. De Volkskrant wijdde er in maart nog een hele zaterdagbijlage aan. Vooral omdat Nederland slecht is voorbereid op de groeiende groep ouderen die aan de slag wil blijven. De pensioenleeftijd is weinig flexibel en er bestaan de nodige vooroordelen. Dat terwijl Nederland het zich binnenkort niet meer kan permitteren de grijze kracht te verspillen. De vergrijzing dwingt om de arbeidsmarkt anders in te richten, en lang niet alle senioren kijken uit naar een decennia voort-slepend zwitserlevengevoel met pure verveling. Zo kijkt Gerard Jippes, afgestudeerd in Bos- en Cultuurtechniek en sinds 1975 lid van de VVA, er ook tegenaan. 'Het is best jammer dat mensen in loondienst veelal op hun 65ste moeten stoppen. In al die jaren hebben ze zoveel kennis opgebouwd! Senioren kunnen zich dienstbaar maken aan anderen.' De 63-jarige Gerard Jippes, bevindt zich zelf als ondernemer in de luxe positie dat hij door kan. 'Ik wil blijven werken tot ik er tegenop ga zien en dat kan nog jaren duren!'

Niet toe aan rust

Opmerkelijk is dat Jippes enkele jaren geleden was gestopt met werken. '12,5 jaar had ik heel hard gewerkt aan mijn bedrijf Thorbecke, gespecialiseerd in de waardering van vastgoed en ruimtelijke ordening. Het begon met vijf mensen en groeide uit tot een landelijk werkend bedrijf met 240 mensen. Ik dacht: Weet je wat? Ik verkoop de aandelen en ga het rustiger aandoen. Maar na een grote reis door Nieuw-Zeeland in 2010 kwam ik erachter dat ik nog niet klaar was, dat ik nog niet toe was aan een definitieve rustige periode.' Jippes houdt zo van pionieren en dingen opzet-

Vragen over werken na je (pre-)pensioen? Bel of mail naar Carrièresupport Senior Experts van VVA en vraag naar Marleen Jacobs, 026-3695864, marleen.jacobs@wur.nl. Uitzendbureau 65plus heeft een digitaal kenniscentrum waar (pre-)gepensioneerden met hun vragen of werkgevers terecht kunnen. Zie: www.65plus.nl. Vanaf komend nummer levert Uitzendbureau 65plus een bijdrage aan VVA Magazine.

ten, dat hij samen met een paar anderen een nieuw bedrijf oprichtte: Wiberg Taxaties. We waarderen onroerend goed met systemen en modellen. Dat is iets nieuws en innovatiefs.' Hier bleef het niet bij. Hovenier Mello Tenge nam contact op. Hij wilde een bedrijf opzetten om hoveniers te ondersteunen in hun ondernemerschap. Tenge had zelf met vallen en opstaan zijn bedrijf opgebouwd van nul tot 25 medewerkers. Nu wilde hij andere hoveniers bijstaan om te voorkomen dat iedereen telkens weer het wiel moet uitvinden. 'Ik zag aanvankelijk niet veel in het plan', erkent Jippes. 'Ik vroeg me af of er vraag zou zijn naar deze dienstverlening. Uit een marktonderzoek bleek er juist behoefte aan dergelijke professionele begeleiding te bestaan. In november zijn we met vijf adviseurs met HovenierSupport gestart. We zijn enig in zijn soort en het verbaast ons een beetje dat het zo goed loopt.' Jippes rol is dat hij bedrijven ondersteunt bij het optimaliseren van hun bedrijfsvoering en hij wordt ingezet als mediator bij geschillen tussen partijen.

Uitzendwerk

Niet iedere senior expert wil een bedrijf beginnen of heeft daar de capaciteiten voor. Te veel stress of te veel gedoe. Zolang Nederland geen goed seniorenbeleid heeft is uitzendwerk een optie. Van Veldhuizen van 65plus: 'Je hebt nergens omkijken naar en je kunt ervoor kiezen eenvoudiger werk te gaan doen – bijvoorbeeld surveilleren tijdens schoolexamens – of als professional actief te

blijven in je vakgebied, bijvoorbeeld als gastdocent in het onderwijs of als projectleider bij een bedrijf of om je kennis over te dragen op jonge nieuwe medewerkers.' De mensen die aankloppen voor uitzendwerk doen dat om uiteenlopende redenen. Vaak omdat ze graag actief willen blijven, maar steeds vaker is er ook een financiële noodzaak. 'Niet iedereen heeft een goed pensioen opgebouwd. Dat zie je vooral bij kleine zelfstandigen en er zijn ook mensen die hun huis met verlies hebben moeten verkopen.' Maar waarom zouden werkgevers met senioruitzendkrachten in zee willen? 'We zien dat het momenteel wat lastiger is om onze krachten te plaatsen. Er zijn minder vacatures. Maar we hebben er alle vertrouwen in. Wanneer de economie aantrekt, de vergrijzing nog sterker voelbaar wordt en er een tekort aan jongeren komt, worden senioren nog interessanter. Werkgevers zullen zien dat ze grote voordelen hebben. Mensen met (pre-)pensioen zijn allereerst een stuk goedkoper. De sociale en pensioenpremies zijn al afgedragen. Maar vooral: senioren dragen een schat aan kennis en ervaring met zich mee en zijn flexibel. Inzetbaar wanneer het nodig is. Bovendien is onze cao speciaal voor deze doelgroep geschreven, waardoor onze opdrachtgevers meer dan 7 jaar gebruik kunnen maken van risicoloze inhuur.'

TEKST RIA DUBBELDAM, FOTO WIM VAN HOF/GAW.NL

'Ik wil blijven werken tot ik er tegenop ga zien en dat kan nog jaren duren!'

'Nieuwe duurzame producten maken natuur minder kwetsbaar voor bezuinigingen'

Henk Wanningen is op zijn best als hij kan vernieuwen en verbinden, ongeacht of het om mensen gaat of om inhoudelijke thema's. Bij Staatsbosbeheer bekleedde hij zeer verschillende functies. Niet als beheerder van bos- en natuurterrein, maar meer aan de periferie van de organisatie. Hij is – niet gebruikelijk in deze sector – sterk marktgeoriënteerd, en zoekt steeds de verdieping. Dat brengt hem nu bij thema's klimaat en duurzaamheid, waaronder windenergie en biomassa.

Staatsbosbeheer wil meer met windenergie gaan doen. Henk Wanningen kreeg de vraag dat op zich te nemen en zo werd hij behalve hoofd productgroep Biomassa en klimaat ook programmamanager windenergie. 'De maatschappij verwacht dat wij als verlengstuk van de overheid inspelen op vragen die in de samenleving leven. Gezien de grote behoefte aan windenergie en onze positie – we hebben zes procent van het Nederlands grondgebied in beheer – kunnen we hier een substantiële rol spelen.' Nog niet zo lang geleden streed Staatsbosbeheer vooral tegen windmolens. Werd ze geconfronteerd met plannen voor windmolens naast terreinen met kwetsbare natuurwaarden, dan was de primaire houding om ertegen te vechten. 'Tegenwoordig kijken we liever zorgvuldig naar wat goede plekken zijn', legt Wanningen uit. 'Dat kan zelfs op eigen terrein zijn. We leveren dan behalve natuur ook duurzame energie aan de samenleving. De opbrengsten kunnen we goed gebruiken om natuurbeheer te financieren. Vijf jaar geleden hebben we het onderwerp windenergie voor het eerst intern verkend; het lag best gevoelig. Over windmolens in het landschap zijn de meningen sterk verdeeld. Het oordeel was voorzichtig positief, al was er geen urgentie om er direct werk van te maken. De bezuinigingsmaatregelen van het eerste kabinet Rutte hebben het proces in een stroomversnelling gebracht. We werden gedwongen opnieuw te kijken naar onze financiering. Dat was voor ons een trigger om naar nieuwe activiteiten te kijken, zoals windenergie.'

Ruimte voor windmolens

Inmiddels heeft de terreinbeherende organisatie al op twee locaties windmolens draaien: in Flevoland en Zeeland. 'Op grond die met dit doel aan derden in gebruik is gegeven', licht Wanningen

'Tegenwoordig kijken we liever zorgvuldig naar wat goede plekken zijn voor windmolens'

toe, 'maar we willen zelf locaties in ontwikkeling gaan nemen en met partners windmolenprojecten realiseren. Mogelijk gaan we die ook zelf exploiteren. Door alle vergunningen zijn de ontwikkeltrajecten lang. Je bent al snel drie jaar verder en dan moet je geen tegenwind hebben.' Het oog valt vooral op eigendommen – snipper-tjes, rare hoekjes grond – die niet zo interessant zijn om te beheren en lang niet altijd waardevol landschap of natuur bevatten. Bijvoorbeeld in stroken langs snelwegen en bij industriegebieden. 'Al onze terreinen hebben we nagevlooid op geschiktheid voor windmolens. We hebben alle factoren gewogen en een grote optelsom gemaakt in een GIS-applicatie en het afwegingskader is bepaald. Staatsbosbeheer wil een wezenlijke bijdrage leveren, maar wil dit op een verantwoorde wijze doen. Er is geen kwantitatieve taakstelling geformuleerd. Het rijk heeft een geweldige ambitie. Er is een enorme druk om dit voor elkaar te krijgen. Nu komt Staatsbosbeheer met een stukje Nederland dat tot voor kort altijd uitgesloten werd. Wij bieden letterlijk meer ruimte.'

Biomassa

Naast met wind is Wanningen als directeur van Bio Enerco bv ook bezig met biomassa (houtsnipperers voor energie). Staatsbosbeheer participeert samen met drie andere partners in deze kleine werkmaatschappij. Die verzorgt de biomassa-behoefte van een biomassacentrale, een stadsverwarmingsnetwerk in Lelystad. 'Slechts een klein deel van de biomassa uit onze terreinen gaat daar naartoe. De meeste biomassa zet Staatsbosbeheer af via een eigen werkmaatschappij. Verbranden van hout doen we overigens pas als het niet voor andere doeleinden kan worden gebruikt. Als het hout te krom, te dun of te slecht is om er planken uit te zagen.'

Daarom kijkt Staatsbosbeheer ook goed naar nieuwe technologieën die hout als grondstof benutten, legt Wanningen uit, bijvoorbeeld voor het winnen van olie (pyrolyse) of componenten voor de chemische industrie. 'Over dit soort innovaties zijn we als grote producent van grondstoffen in gesprek met bedrijven en universiteiten. Omdat het gaat om zeer complexe processen, duurt het helaas jaren voordat een product op praktijkschaal in productie komt.'

Nieuwe inkomsten

De organisatie probeert al langer meer eigen inkomsten uit de markt te halen. Naast vermaatschappelijking was dit een belangrijk doel van de verzelfstandiging in 1999. Het begon met het zakelijker organiseren van de houtverkoop. 'Maar we zoeken ook nieuwe inkomsten en nieuwe producten. Zo kwamen we uit bij duurzame energie en duurzame grondstoffen. Verwar dit vooral niet met afval! Naast hout en biomassa leveren we grote volumes maaisels: gras, riet en hei. Als je het materiaal niet als veevoer kunt gebruiken, kun je altijd nog vergisten en er groen gas uit halen.' Karton uit gras noemt Wanningen als mooi voorbeeld; een nieuw product dat relatief eenvoudig te produceren is en daardoor wél snel op de

markt komt. 'Drie jaar geleden liepen we er tegenaan dat gras uit natuurgebieden steeds moeilijker te verkopen viel. Het afvoeren en storten werd een steeds grotere kostenpost. Toen zijn we gaan zoeken naar alternatieven. In principe eerst naar meer hoogwaardige toepassingen (cascaderingsprincipe). Zo kwamen we in gesprek met de karton- en papierindustrie en zijn we gaan experimenteren. Met resultaat, want binnenkort komt de Grasbox in productie.'

Beschermen, beleven en benutten

Hoewel bos en natuur de core business blijft, groeit bij Staatsbosbeheer de aandacht voor innovatieve marktbaar producten en duurzaamheid. Dat heeft alles te maken met de nieuwe visie gebaseerd op de drie pijlers beleven, benutten en beschermen. 'Deze aspecten hangen nauw samen. Zonder bos en natuur geen beleving en geen benutting. Maar aan de andere kant is bos en natuur er niet alleen voor zichzelf. Je kunt er als samenleving ook wat mee doen. Als je het verantwoord doet – en daar spannen we ons voor in – zijn bescherming, beleving en benutting goed te combineren, waardoor je veel maatschappelijke behoeften kunt vervullen. Bovendien genereer je geld om de natuur in stand te houden. Zo maak je het minder kwetsbaar.' De bezuinigingen dwingen om het vernieuwingsproces te versnellen. Wanningen: 'We zoeken in dat kader steeds meer naar verbindingen tussen de drie pijlers. Dat is wat mij de laatste jaren steeds meer bezighoudt. Het gaat zowel om het verbinden van mensen als om het verbinden van wat ons drijft. Ik vind dat persoonlijk een mooie ontwikkeling.'

Interessante werkvelden

Wanningen houdt van uitdagingen. Opmerkelijk dat hij daarom al ruim 25 jaar bij dezelfde organisatie werkt. Of toch niet? 'Ik ben niet getrouwd met deze organisatie, maar ik heb steeds de ruimte gekregen om mijn nieuwsgierigheid op een ander terrein te richten. Daarnaast vind ik het belangrijk om een bijdrage te leveren aan dingen met maatschappelijke betekenis. Bos en natuur hebben dat, evenals het voortbrengen van grondstoffen en duurzame energie. Ik heb nooit in het beheer gewerkt, maar altijd meer in de rand van de organisatie. Daar liggen zeer interessante werkvelden. Het is breed, maar dat past wel bij mij. Ik ben een generalist.' In zijn carrièreverloop ziet hij een afspiegeling van zijn persoonlijke ontwikkeling. Hij is begonnen met inhoudelijke onderwerpen. 'Ik heb later meer met mensen gewerkt en ben nu bezig met zaken die meer verdieping geven, waarbij het belangrijk is om te verbinden.'

TEKST HANS VAN DEN BOS, FOTO'S HANS DIJKSTRA/GAW.NL

Het solliciteren ging Esther Groenenberg vijf jaar geleden gemakkelijk af. Kort na haar afstuderen kon ze zelfs kiezen: Tauw of Grontmij. Het werd de laatste. In haar functie kan ze haar kwaliteiten volop inzetten.

'Coördineren en leiding geven; daar ben ik goed in'

Waarom koos je voor Grontmij?

'Bij Tauw kon ik als inhoudelijk adviseur water aan de slag en bij Grontmij als adviseur ruimtelijke ontwikkeling. Dit lijkt wel vager, maar het is precies wat ik leuk vind. Ik kan mij ontwikkelen in projectmanagement, waar mijn kwaliteiten – coördineren en leidinggeven – goed tot hun recht komen. Ik ben niet zo'n specialist die zich op één onderwerp kan concentreren.'

Na vijf jaar moet je wel een vast contract hebben.

'Die kreeg ik gelukkig al binnen een jaar. De tijd en de markt waren toen heel anders.'

Uit je LinkedIn-profiel blijkt dat je na 1,5 jaar werd gedetacheerd. Is dat niet wat snel?

'De vraag kwam vanuit een lopende opdracht en zowel de opdrachtgever als Grontmij hadden vertrouwen in mijn kwaliteiten.'

Waar werd je gedetacheerd?

'Twee jaar werkte ik twee dagen per week als assistent-projectleider bij gemeente Buren en één dag bij Waterschap Rijn en IJssel. Verder werkte ik aan lopende projecten bij Grontmij. Afgelopen jaar was ik bij gemeente Arnhem gedetacheerd als projectmanager. Nu werk ik weer geheel bij Grontmij.'

Was het lastig om verschillende werkplekken te hebben?

'Het maakt me juist scherp. Je moet snel kunnen schakelen. Vooral bij een gemeente speelt dat. Bewoners of ondernemers met vragen moeten in korte tijd teruggebeld worden. Die telefoontjes kun je niet laten liggen.'

Waar houd jij je als adviseur ruimtelijke ontwikkeling mee bezig?

'Multidisciplinaire projecten op het

gebied van ruimtelijke ontwikkeling. Bijvoorbeeld in de planfase en bij het opstellen van bestemmingsplannen. Daarvoor is onderzoek en overleg nodig met overheid, bewoners en (belangen) organisaties. Zo heb ik als assistent-projectleider aan het bestemmingsplan van Wageningen Campus gewerkt en momenteel ben ik bezig met de Born Oost, waar Van Hall Larenstein nog in een tijdelijke huisvesting heeft gezeten.'

Wat is je leukste project tot nog toe?

'Het Nationaal Historisch Museum; dat was echt leuk. Bijzonder om zo'n proces van dichtbij mee te maken en te zien hoe de media dat oppakken. Ik hield me als assistent-procesmanager onder meer bezig met inhoudelijke haalbaar-

heidsonderzoeken en het overall proces. Het doel was de haalbaarheid van het NHM in het kwetsbare gebied naast het Nederlands Openluchtmuseum te onderzoeken. Grappig was om de vertaling van onze conclusies in de media te zien. Heel andere zaken worden dan belangrijk gevonden, benadrukt en belicht. Dit zijn toch dingen, waarmee je als Larensteiner niet zo snel te maken krijgt.'

Wat is je binding met VVA en Larenstein?

'Ik heb me beziggehouden met het VVA-onderzoek onder Young Professionals. Verder ben ik in de buurt blijven hangen; ik woon weer in Velp. Met belangstelling volg ik wat er gaat gebeuren met Kennislandgoed Larenstein. De koppeling tussen Larenstein en de wijk is belangrijk.'

Wat doe je zoal in je vrije tijd?

'Ik ben net voorzitter geworden van de landelijke rijvereniging en ponyclub Harsloruiters en ik ben lid van Wijkplatform Velp Zuid. Juist als professional kun je een steentje bijdragen aan een betere leefomgeving. Meer werkgerelateerd is mijn inzet voor de Arnhemse Uitdaging om bruggen te bouwen tussen het bedrijfsleven en de samenleving. Grontmij sponsort dit initiatief door mij in te zetten voor deze sociale projecten. Samen met een 'oude rot', iemand die aan zijn 'derde carrière' is begonnen, begeleid ik momenteel leerbedrijf Stichting Diagonaal in Presikhaaf bij hun professionalisering. Het is heel wat anders dan ruimtelijke ordening, maar mijn capaciteiten kan ik er goed inzetten.'

TEKST RIA DUBBELDAM, FOTO WIM VAN HOF/GAW.NL

CARRIÈRE

Opleiding / Hogeschool van Hall Larenstein Velp, Westerse Bosbouw (1982)
De Baak, Strategie Programma (2011-2012)

Werk / Medewerker afdeling Bosbedrijfskunde en later programmateur op onderzoeksinstituut RIBL De Dorschkamp, Wageningen (1983-1985); Sinds 1985 werkzaam bij Staatsbosbeheer: van bedrijfskundig medewerker via adviseur personeel & organisatie naar hoofd van een regionaal bedrijfsbureau. Vervolgens overstap naar de meer commerciële poot van de organisatie: eerst als hoofd productgroep hout, tegenwoordig onder andere hoofd productgroep Biomassa en klimaat. Maakte in 2008 bovendien nog een kort uitstapje naar ministerie van LNV, als beleidsmedewerker.

RELEVANTE WEBSITES

www.bio-enerco.com / www.staatsbosbeheer.nl

Henk Wanningen is actief op LinkedIn en Twitter

Naam Esther Groenenberg
Woonplaats Velp
Studie Studie Land- en Watermanagement (2008)
Functie Adviseur ruimtelijke ontwikkeling

Esther Groenenberg is actief op LinkedIn.

Voldoende werk voor robuust hoveniersbedrijf

Voor particuliere tuinen moet je bij Gebr. Kapteijns niet zijn. 'Doen we wat voor een particulier, dan is het iets gecompliceerds', zegt Albert Kapteijns. Bijvoorbeeld een boom omzagen, waarvoor een hoogwerker nodig is.' Het familiebedrijf is gespecialiseerd in groenonderhoud en faciliterende diensten voor bedrijven, instellingen en gemeenten. In deze tijd van crisis een veilige, stabiele keuze.

De naam suggereert het al: Gebr. Kapteijns is een familiebedrijf. Albert runt het echter niet met een broer. Nee, de aanduiding is van oudere datum, legt hij uit. Zijn vader Martien en zijn oom Frans hebben de basis gelegd. Alweer 55 jaar geleden. De naam hield Albert na hun pensioen aan, ook al is het nu een eenmanszaak. 'Wat goed is moet je zo houden', verduidelijkt Albert. Vader Martien komt wat nieuwsgierig de keuken binnen, en begint te vertellen. Als een van de zonen uit een groot Brabants boerengezin kon hij de boerderij niet overnemen. Bij de gemeente Eindhoven ging hij in het

groen aan de slag. Na een aantal jaren werken en een avondcursus, lonkte het ondernemerschap. Het hoveniersbedrijf specialiseerde zich in onderhoud van gemeentelijk groen. Daar had hij immers ervaring mee.

Robuust werk

De vele grote machines op het bedrijf, de flinke werkplaats en de opslagplaatsen getuigen van het robuuste type werk dat bij Gebr. Kapteijns wordt verricht. Trekkers, aanhangwagens, zoutstrooiers, een wegdekreiniger, maaiers, boomzagen en ga zo maar door. 'We hebben bijna alles. We hebben altijd het motto gehad: wat je

machinaal kunt doen, moet je machinaal doen.'

Het had best gekund dat zijn zus of zijn twee neven ook interesse zouden hebben in het bedrijf. Allen hebben ze iets met groen. Zus Inge studeerde in Boskoop, en werkt nu bij provincie Noord-Brabant. De ene neef volgde de hogere agrarische school en de andere studeerde biologie. Albert wist al als kleine jongen dat hij het bedrijf in wilde. 'Ik hielp alle weekenden en in vakanties. Het werk is met de paplepel ingegoten.' De middelbare tuinbouwschool in Breda was dan ook een logische opleiding. Daarna wilde hij verder studeren.

'Gewoon omdat ik de capaciteiten ervoor had en omdat ik meer wilde leren dan netjes schoffelen en tuintjes aanleggen. Ik wilde het werk in breder verband kunnen zien, zodat je met opdrachtgevers kunt communiceren en rapporten kunt opstellen.'

Taal van opdrachtgevers

Dus ging Albert naar Boskoop en doorliep de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, richting beheer. Maar ook daarna ging hij niet gelijk het familiebedrijf in. Bij Oranjewoud in Capelle a/d IJssel en vervolgens bij de gemeente Roermond leerde hij de taal van opdrachtgevers spreken. Maar na zo'n 2,5 half jaar hield hij het voor gezien en wilde echt het familiebedrijf in. De tijd was er rijp voor. Zijn vader was de pensioengerechtigde leeftijd genaderd en oom Frans zou daarna volgen. In 2000 trad Albert toe. Een moeilijke tijd, dat wel. De Europese aanbestedingsprocedures werden geïntroduceerd. Wilde hij de gemeenten als klant houden – samen goed voor 90 procent van de toenmalige omzet – dan moest hij groeien. Albert besloot het tegenovergestelde: klein blijven en een andere klantenkring zoeken. 'Meedoen met de aanbestedingen zou prijsverlaging en inschakeling van ongeschoold personeel betekenen. Zo wilde ik niet werken. Ik wilde niet inboeten op kwaliteit. Vakmanschap is voor ons het uitgangspunt.'

Nieuwe klantenkring

Gebr. Kapteijns kromp van zes naar twee man personeel, een zwaar gelag. Maar het bedrijf herpakte zich en vond een nieuwe klantenkring: bedrijven, bedrijventerreinen en instellingen zoals ziekenhuizen. Albert haalde zijn diploma's ETT en boomtaxateur om ook op dit terrein actief te kunnen zijn. Zeven mensen zijn er nu in vaste dienst. 'Zijn werkkapitaal', omschrijft Albert hen. 'Je moet bedenken dat mensen die hier komen zo 15 tot 20 jaar blijven.' Om inhoud te geven aan vakmanschap, stimuleert hij hen om door te leren op kosten en in de tijd van het bedrijf. 'De meesten hebben een opleiding van twee tot vier jaar. Ik laat hen het nut van een aanvullende opleiding zien. Na een paar weken schoffelen, een aantal dagen aan

de motorzaag of uren prullenbakken leegmaken, wil je wel wat anders. Leer je door, dan krijg je meer afwisseling in het werk, bijvoorbeeld groen aanleggen.' Al heeft Gebr. Kapteijns nu voorname-lijk andere klanten dan gemeenten, de gemeente Veldhoven raakte nooit helemaal uit beeld. Voor bijzondere klussen, weten ze Albert te vinden. Werk waarvoor hij zelfs 's nachts uit bed gebeld wordt. Bijvoorbeeld om met spoed een dikke tak die op afbreken staat, te verwijderen. 'Dit soort onverwachte dingen, dat zijn zelfs de leukste klussen. Onze flexibiliteit, die wordt gewaardeerd.'

Vrijwillige brandweer

Flexibel kun je het bedrijf zeker noemen. Ze doen bijvoorbeeld ook wegdekreiniging. Dat heeft Albert min of meer

'Vakmanschap is voor ons het uitgangspunt'

Naam Albert Kapteijns
Gebr. Kapteijns | Hoveniers-
bedrijf, boomverzorging,
boomtaxatie, advies
Vestiging Veldhoven
Medewerkers 7
Opleiding Tuin- en Landschaps-
inrichting, Boskoop (1997)

overgehouden aan de vrijwillige brandweer, waarvan hij bevelvoerder is. 'Een hobby die veel tijd kost. We rukken wel 400 keer per jaar uit voor brand, brandjes, omgevallen bomen en beknelde verkeersslachtoffers op de snelweg. De helft is loos alarm. Het toenemende aantal uitrukken – we zijn een groeigemeente – heeft er wel voor gezorgd dat de brandweer geen tijd overhield voor wegdekreiniging.'

Bij evenementen zoals de kermis wordt Kapteijns ingeschakeld voor het plaatsen van afzettingen – 'We hebben in de gemeente zes kermissen per jaar' – en 's winters strooien ze zout op fietspaden en wegen in de gemeente en voor ziekenhuizen houden ze toe- en afritten sneeuw- en ijsvrij. 'Daar mag niks liggen.' Al geeft de gladheidbestrijding in de winter werk, hij is blij dat het voorbij is. 'Er heeft wel zes keer sneeuw gelegen. Niet dat we niets te doen hadden, maar ook met machines onderhouden en opruimen heb je het wel een keer gehad. Het echte hovenierswerk heeft lang stil gelegen.'

Minder crisisgevoelig

Van de crisis merkt Kapteijns weinig. 'Ik heb nog niks te klagen. We werken weinig in de particuliere markt, zoals de andere 40 hoveniers in Veldhoven. Ons type werk is minder crisisgevoelig.' Maar Albert profiteert er ook van dat zijn vader nog meewerkt. Apparaten, machines repareren is zijn hobby. Dat bespaart nogal kosten. In de boomtaxatie en -advies is het nu wel rustig. 'Als er niet gebouwd wordt, is er nauwelijks bomenwerk.' Toch ziet Albert er wel een markt in. De crisis zal heus wel een keer overtrekken.

Dan gaat plotseling Alberts piepertje af. Hij pakt 'm uit zijn zak en kijkt erop. Er moet snel gehandeld worden. Een brandmelding in de buurt. Is het echt brand? Kan het ook een rookmelding zijn, afkomstig van zijn eigen bedrijf. Het kan. Achterop het terrein wordt groenaafval verbrand. Albert stapt in de auto en rijdt weg om poolshoogte te nemen.

TEKST RIA DUBBELDAM FOTO'S WIM VAN HOF/GAW.NL

Landgoed Staverden verbindt ecologie aan economie

Op het Veluwe landgoed Staverden van het Geldersch Landschap in het natte dal van de Hierdense beek gaat natuurbeheer hand in hand met recreatie en agrarische activiteiten. De deelnemers aan de VVA-exkursie van de Regio Oost zagen dat op 12 april met eigen ogen.

Wandelschoenen worden aangetrokken en paraplu's gaan mee. Willem Lammertink, afgestudeerd als bosbouwer in 1979 en sindsdien VVA-lid, neemt deze middag de circa 35 mensen onder zijn hoede. Hij kent het landgoed, daterend uit de twaalfde eeuw, door en door. Tot de reorganisatie van ruim een jaar geleden was hij bij het Geldersch Landschap tien jaar regiomanager van de Noord- en West-Veluwe en Gelderse Vallei. Lammertink vertelt over de facelift die Staverden heeft ondergaan via twee projecten: Staverden Levend voor de landbouw en Staverden Versterkt voor de cultuurhistorie en het beter beleefbaar maken van het landgoedpark, het landhuis en omliggende gebouwen.

Het is zoals op zoveel landgoederen. Er zijn nieuwe inkomstenbronnen nodig en een nieuwe toekomst voor de landbouw. Het Geldersch Landschap wil de extensieve landbouw behouden. Al eeuwen

wordt het karakter van Staverden door agrarische activiteiten bepaald. 'En ook de inkomsten uit de pacht zijn belangrijk', legt Lammertink uit. 'Maar hoe hou je de landbouw vitaal in een kleinschalig landschap?'

Samen met de agrarische familie Jan, Ada en Jan jr. Overeem werd een oplossing gevonden. Jan jr. kreeg de gelegenheid om aan de rand van het landgoed een modern melkveebedrijf op te zetten met zo'n zeventig koeien. Bezoekers kunnen vanuit een skybox in de potstal kijken. 'Hij kan nu zo'n 20 tot 25 jaar verder. Dat geldt ook voor de drie andere boeren van Staverden.' Nu zoon Jan verder kon, beëindigden Jan en Ada hun kleinschalige gemengde bedrijf met koeien en varkens op een kwetsbare plek in het landgoed. Hier staat nu een bezoekerscentrum van het Geldersch Landschap. Jan kreeg de ruimte voor een huifkarrenverhuur en Ada beheert het bezoekerscentrum met daarin

een landschapswinkel. Ook is ze gastvrouw. Voorafgaand aan de excursie heeft ze nog een uitstekende lunch verzorgd.

De wandeling met Lammertink voert door een fraai coulisselandschap. Het bosbestand oogt opvallend oud. Zo'n 100 van de 360 hectare staat er al meer dan honderd jaar, terwijl het Geldersch Landschap een omlooptijd van honderd jaar hanteert. 'We kunnen wel zeggen: we gaan veel kappen, maar het is ook cultureel erfgoed. Dus behouden we op een aantal plekken bewust mooi oud bos.'

De excursieleider blijft staan bij een niet-afgerasterd stuk grasland. 'Een voederweide voor de herten', licht hij toe. 'Het landgoed in de natte kom van de Staverdense beek is een paradijs voor zo'n 150 herten. Boeren vinden dat steeds minder leuk. Van maaisgewassen blijven soms alleen stengels over. Het loopt wat uit de hand. Daarom hebben we voerakkers om ze bij de productieakkers weg te houden en is er de laatste jaren extra afschot gepleegd.'

Even later staat de groep bij de beek. 'Tot in de jaren tachtig was het beekbegeleidende grasland agrarisch in gebruik. We namen het langzamerhand uit de pacht om het te verschrallen en te vernatten. Voortschrijdend inzicht leerde hoe we dat het beste kunnen doen. Wat we ook maaiden en afvoerden, de grond bleef fosfaatrijk. We maakten vervolgens de greppeltjes, die we eerder hadden dichtgegooid om het land te vernatten, weer open. Het water dat in de winter in de greppels staat, wordt in de zomer afgevoerd. Daarmee verlies je ook fosfaat.'

Het verste punt van de wandeling is een vlakte met voornamelijk mosbegroeiing. Tot tien jaar geleden was het weiland, nu verandert het in heischraal grasland. 'De zonnedaauw komt terug. Op den duur komt er meer hei.'

Teruglopend naar de kern van het landgoed worden de paraplu's uitgeklaapt. In de regen wijst Lammertink op de kasteeltuin, die in het kader van het project Staverden Versterkt in 2006-2008 geheel is opgeknapt op basis van het ontwerp van Watez uit 1907-1908. 'De padenpatronen zijn terug gebracht. Wel zijn er nu minder borders. Arbeid was in die tijd een stuk goedkoper', is de logische verklaring van Lammertink. De groep schuilt bij het gerestaureerde koetshuis en druipt af voor een afsluitend drankje in de oranjerie, die na het herstel een horecabestemming heeft gekregen. Ook een nieuwe inkomstenbron, net als de bedrijven die nu in het landhuis zijn gevestigd.

TEKST RIA DUBBELDAM, FOTO'S OTTO VAESSEN, DOEDE WESSELS

Partners gezocht!

Alumnivereniging VVA Larenstein biedt relaties een enorm netwerk om zich te onderscheiden in de markt. Via advertenties in VVA Magazine en op de website, digitale media, vacaturebemiddeling, events als de VVA Carrière dag, masterclasses, workshops, excursies en dergelijke. Maar als VVA willen we meer voor u gaan betekenen!

Het afgelopen jaar hebben we een start gemaakt met het vormgeven van een relatiebeheer, waarbij de samenwerking tussen onderwijs en werkveld centraal staat. Instellingen en bedrijven uit het werkveld bieden wij meerwaarde waarmee wij onze leden (studenten, docenten en afgestudeerden) ontwikkelingskansen bieden. Hiervoor heeft de VVA een drietal samenwerkingsvormen geformuleerd, die als basis dienen voor het ontwikkelen van duurzame relaties met het werkveld.

Strategische samenwerking

Een Strategische Samenwerkingsovereenkomst tussen uw organisatie en de VVA dient een gemeenschappelijk hoofddoelstelling, gericht op een gezamenlijke doelgroep. De overeenkomst heeft een langetermijndoel en dus ook een meerjarige opzet, waarin beide (of meerdere) partners gezamenlijk activiteiten ontplooiën en gezamenlijk risico's dragen.

Partners

Partnerships en Coproducties worden opgezet om één gezamenlijk doel te realiseren voor een (deel-)doelgroep. Partnerships hebben een sterk inhoudelijk kennisintensief karakter en kunnen een project- of productkarakter hebben.

Dienstverleningsrelatie

Bij een dienstverleningsrelatie gaat het om een relatie waarbij de één uitvoerder is en de andere inkoper. In het ene geval is de VVA bijvoorbeeld uitvoerder van arbeidsmarktcommunicatie van een werkgever. In het andere geval van een leverancier is deze uitvoerder van een opdracht/inkoop van de VVA.

Wij komen graag in gesprek met u om de win-winmogelijkheden te onderzoeken.

STRATEGISCHE SAMENWERKING	PARTNER	DIENSTVERLENINGS-RELATIE
v.a. € 5.000 / jr	v.a. € 1.000 / jr	v.a. € 500 / jr
participeert strategisch in de hoofddoelstelling op het vlak van netwerk-, kennis- of carrièreontwikkeling. <i>Toegang tot ALV</i>	Partnership en Coproducties met een gezamenlijk doel. <i>Toegang tot ALV</i>	Samenwerking op basis van uitvoering.

Nieuwsgierig naar de mogelijkheden?

Neem gerust contact op met Pim de Bokx (vice-voorzitter@vva-larenstein.nl / 06-542472 68) of Doede Wessels (communicatie@vva-larenstein.nl / 06-29145206). Wilt u direct adverteren in VVA Magazine (oplage 4000 of 13.000) en/of de website of gebruikmaken van vacaturebemiddeling? Neemt u dan contact op met Marleen Jacobs van het VVA-bureau (marleen.jacobs@wur.nl) of kijk op www.vva-larenstein.nl.

Stelling

Willem-Alexander zette watermanagement op de kaart

Vijftien jaar lang was prins Willem-Alexander het gezicht van het watermanagement. Met het aanvaarden van het koningschap op 30 april heeft hij zijn openbare water- en andere functies neergelegd. Wat heeft Willem-Alexander op watergebied betekend en hoe moet het nu verder? Wie neemt zijn ambassadeursrol over om Nederland als waterland te vermarkten en om de waterproblematiek wereldwijd te blijven benadrukken?

Reacties

Tinka van den Berg

Bos- en Natuurbeheer, 1995
senior projectleider Waterschap
Brabantse Delta

'Waterbeheer is een fantastisch uitdagend vak, waaraan Willem-Alexander wat betreft bekendheid en ondersteuning van het belang een grote bijdrage heeft geleverd. Niet enkel door zijn voorzitterschappen van de Adviescommissie Water en de VN-Adviesraad voor water en sanitatie. Deze functies zijn zeker waardevol. Maar **door juist als kroonprins vanuit de inhoud het belang van schoon en genoeg water in gesprekken in te brengen en hierover te discussiëren**, heeft hij hetzelfde effect als zijn vrouw op de bekendheid van micro-krediet. Ik verwacht niet dat hij als koning het onderwerp water gaat vermijden. Maar we moe-

ten ook niet denken dat hij de enige ambassadeur van ons waterland is. We hebben zoveel ervaring en kennis die we omzetten in innovatieve oplossingen. Ons hele landje is één reclamefolder die we blijven uitbreiden en updaten. Daarbij kunnen we nog meer aandacht geven aan schoon en genoeg water. Daar weten we ook heel veel van. Denk aan al ons werk voor de Kaderrichtlijn Water, de inrichting van natte natuurepaleis, etc. Door ervaringen te delen met andere landen, door deelname aan internationale projecten, seminars en publicaties maar ook door gewoon gepassioneerd te vertellen, kunnen we van elke dag een wereldwaterdag maken.'

Maaïke Schaap

Milieu-natuurwetenschap,
Universiteit Nijmegen, 2003
(kern)docent Watermanagement,
Netwerkschool Helicon Velp

'Als je studenten vraagt hoe hun omgeving reageert als ze vertellen dat ze de studie watermanagement doen zeggen de meesten: "Oh, net als Willem-Alexander!" In die zin heeft hij watermanagement zeker op de kaart gezet. Veel mensen weten nu dat er aan water gewerkt wordt en dat het een belangrijk thema is in de wereld. Dat dit watermanagement ook in Nederland nog steeds heel belangrijk is, wordt weleens vergeten. Willem-Alexander heeft zich vooral gericht op wereldproblemen, die uiteraard zeer belangrijk zijn, maar **hopelijk legt de volgende ambassadeur ook wat nadruk op het binnenlandse watersysteem**. Iemand met

een status als kroonprins is de laatste jaren essentieel geweest voor het op de kaart zetten van de waterproblematiek op de politieke agenda over de hele wereld. Toch zien we nog steeds dat middelbare scholieren niet massaal kiezen voor dit interessante vakgebied, bij hun staat het nog niet duidelijk op de agenda.'

Ad Bot

Cultuurtechniek, 1976
docent waterbeheer en coördinator major Hydrologie, VHL Velp

'Voor het grote publiek was watermanagement in het verleden een wat achteraf domein. De Deltawerken waren wel bekend, maar wat Rijkswaterstaat nog meer deed, wat de waterschappen uitvoerden en hoe het afvalwater in steden werd afgevoerd en gezuiverd, daar was minder interesse voor. Natuurlijk is de maatschappij allang op allerlei gebieden, dus ook wat betreft watermanagement, mondiger en meer betrokken geworden. Maar het is de prins die watermanagement op de vóórgrond heeft geplaatst en duidelijk heeft gemaakt dat de wereld aantrekkelijk, internationaal en boeiend is, ook of juist als je jong bent.

Toen hij met watermanagement begon, was hij trendy en nog een beetje studentiekoos. Daarmee bereikte hij mensen van jong tot oud. **Opeens kon ik op feestjes ook over mijn werk praten!** Door hem weten we dat watermanagement deskundigheid vraagt. Daarom moeten we blijven investeren in kwalitatief goede en hoogwaardige opleidingen. Zo heeft de opleiding Land- en Watermanagement weer een compleet nieuw opgezette afstudeer richting Hydrologie. De eerste afgestudeerden komen naar verwachting juni 2014 op de markt. U kunt zich aanmelden.'

Iwan Reerink

Land- en Water Management, 1998
gebiedsontwikkelaar/projectmanager
K3Delta

'Inderdaad, Willem-Alexander is een goede en bevolgen "waterambassadeur" op niveau gebleken. Als "waterprins" maakte hij onderwerpen bespreekbaar en wist hij bruggen te slaan, altijd met een betere toekomst in het vizier. **Als "waterkoning" kan hij opnieuw langjarig onderwerpen, kansen, kennis en oplossingen aankaarten en geschikte partijen bij elkaar brengen.** Voor de Nederlandse watersector zal de waterkoning dus nog veel kunnen betekenen in eigen land en over de grens. Juist deze koning kan aangeven waar De Lage Landen goed in zijn en zullen blijven. Zelf schreef hij eerder "No water, no future" of het nu vanuit de

strijd tegen water of een innovatie is. Laat het programma Ruimte voor de Rivier en de wijze van samenwerken tussen vele partijen een goed voorbeeld zijn voor het Nederlands watermanagement, die de waterkoning overal in de wereld met trots kan presenteren. Alles komt in dit project terug: veiligheid, natuur, gebiedsontwikkeling door delfstofwinning, draagvlak, duurzaamheid en vertrouwen. Ik wens Willem-Alexander veel succes.'

Auke Vogelzang

Bos- en Natuurbeheer, 2005
beleidsmedewerker Wetterskip
Fryslân, facilitator ondernemers-
advies Yellow Peak

'De Prins van Oranje was jaren ambassadeur van de watersector. Dat heeft in ieder geval twee voordelen opgeleverd. Het eerste voordeel is de publieke aandacht voor watermanagement. Voor bestuurders is zichtbaarheid belangrijk. Ze willen hun resultaten laten zien. Daarvoor is de pers nodig. Gebleken is dat journalisten in grote getale kwamen opdraven als de prins een project bezocht. Het tweede voordeel is het concurrentievoordeel dat de prins was voor onze internationaal opererende bedrijven. De Nederlandse watersector is innovatief in het vinden van oplossingen voor internationale vraagstukken. Daarvoor

is contact met potentiële markten nodig. **De aanwezigheid van de prins heeft deuren geopend voor Nederlandse bedrijven in het buitenland.** Beide voordelen komen neer op het inzetten van de prins als marketinginstrument. Nu dat wegvalt zal de watersector creatief moeten zijn in het inzetten van andere middelen om de aandacht van de burger en de klant te pakken.'

Matty van Veldhuizen

Land- en Watermanagement, 2012
werkzaam bij Het Klimaatverbond

'Als hbo'er Watermanagement zeg ik: "Geen flauw benul". Ik weet dat hij voorzitter was van de Adviescommissie Water en dat de Adviescommissie onder andere advies geeft aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu. Willem-Alexander heeft dus een zeer belangrijke rol gehad in het waterbeleid in Nederland. Wat inhoudelijk geadviseerd is, weet ik niet. Daarom durf ik ook niet te zeggen of ik qua inhoud blij ben dat de prins de afgelopen jaren voorzitter is geweest. Ik vind het **jammer dat de hogere bestuurslaag waarin Willem-Alexander opereerde, blijkbaar te ver weg stond van de hbo-opleiding** om daarmee in contact te komen. Overigens

ben ik blij dat onze koning zich heeft ingezet voor water. Hierdoor is het begrip Nederland-Waterland in stand gehouden en het belang onderstreept van waterbeheer en bewustwording van waterveiligheid en waterschaarste. Ik hoop dat Willem-Alexander hierin het goede voorbeeld heeft gegeven en vele invloedrijke mensen zullen volgen.'

Achttien weken lang reist Bart van der Horst elke donderdag van het Groningse Meeden naar Velp en weer terug. Dan moet je wel gemotiveerd zijn om deel te nemen aan de hbo-leergang Bomen en stedelijke omgeving, een pilot van branchevereniging VHG en VHL Trainingen & Cursussen.

Terug naar school voor leergang bomen

Bart van der Horst (tweede van rechts op de foto) tijdens een van de praktijkmiddagen van de leergang Bomen en stedelijke omgeving.

Gemotiveerd is hij zeker en Bart van der Horst vindt het ook erg leuk om terug te zijn op Van Hall Larenstein. Het is alweer jaren geleden dat hij Bos- en Natuurbeheer studeerde. Sinds tien jaar heeft hij een eigen bedrijf: De Groene Ridder, gespecialiseerd in boomverzorging. Nu is hij toe aan een volgende stap. De hbo-leergang bereidt hem daarop voor.

'Ik kan niet tot mijn 67ste professioneel in bomen blijven klimmen', realiseert hij zich. 'Daarom wil ik me specialiseren in boomtechnisch advies en advisering aan gemeenten en andere overheidsinstellingen.' De leergang helpt daarbij. Het leren opstellen van een BoomEffectenAnalyse (BEA) is een belangrijk onderdeel. Bij zo'n analyse wordt bekeken wat het effect is van bijvoorbeeld nieuw-

bouw of vervanging van een riolering op de aanwezige bomen. Ook groeiplaats- en vitaliteitsonderzoek van bomen is onderdeel van de analyse. 'Het is belangrijk dat bomen ruimte en optimale groeicondities krijgen', vindt Van der Horst. 'Bomen en beplantingen zijn essentieel voor de leefbaarheid van de stedelijke woonomgeving. Ik zeg altijd: 'Een stad zonder bomen is als een zee zonder vis. Daarom moeten gemeenten een gedegen beleid voeren om bomen zo lang mogelijk in goede conditie te houden. Een goed advies is dan wel op zijn plaats.'

Veel praktijk

Tijdens de leergang krijgt Van der Horst de kennis voor het maken van BEA's aangereikt van docenten van Van Hall Larenstein en diverse experts uit het werkveld. 'We gaan geregeld naar buiten, onder meer om bodemonderzoek te doen, boomgebreken te inventariseren en te oefenen met meetmethoden zoals een boomtrekproef.' Als rode draad zijn er twee praktijkopdrachten, die elke deelnemer zelf moet organiseren om het geleerde toe te passen. Van der Horst heeft geregeld dat hij bij een project in Groningen een BEA mag uitvoeren. 'Voor de tweede opdracht die meer op beleid is gericht, zoek ik nog een interessant project.'

'Voor mij is het interessant om andere mensen uit het werkveld te ontmoeten. Er doet een projectleider groen van de stad Amsterdam mee maar ook iemand uit de civieltechnische hoek uit Brabant. Zij zitten meer vanuit de opdrachtgeverskant in de leergang. Met diverse mensen uit de boomverzorging zit ik aan de aannemerskant. Interessant om van elkaar te zien hoe je tegen zaken aankijkt.'

Gewoon goed zijn

Aan het eind van de leergang volgt bij goed gevolg een certificaat. Of het daarna lukt opdrachten bij gemeenten te krijgen, is afwachten. 'Ik moet gewoon goed zijn. In de leergang leer ik met marketing omgaan. Ik ga gemeenten gericht benaderen. Bij veel gemeenten is het boombeleid onder de maat, maar de belangstelling hiervoor groeit.'

TEKST RIA DUBBELDAM, FOTO WIM VAN HOF/GAW.NL

Bij voldoende belangstelling wordt de hbo-leergang Bomen en stedelijke omgeving volgend jaar weer door VHL Trainingen & Cursussen aangeboden.

MEER INFORMATIE
[VHL Trainingen & Cursussen, Nicole Arentsen, 026-3695640, infotc@wur.nl, www.vanhall-larenstein.nl/TenC.](http://www.vanhall-larenstein.nl/TenC)

Wij zoeken kansen

Marc Wilborts Land, Water en Milieu- beheer

Als projectleider planrealisatie heb ik 18 jaar kennis en ervaring in de ruimtelijke inrichting van het buitengebied waar 'groen', 'blauw' en civiele werken samen komen. Ik ben inzetbaar in de fasen van planvorming, (voor)ontwerp, bestek, aanbesteden tot en met realisatie en ben IPMA en PRINCE 2 gecertificeerd. Samen met de stakeholders van een projectgebied werk ik aan kansen

om tot een gedragen plan te komen; binnen de gestelde tijd, kwaliteit en kosten. Mijn eigen motivatie om aan een plan te werken dat bijdraagt aan de omgeving van mens en natuur, draag ik ook over bij mijn teamleden binnen een project.

Enkele wapenfeiten van de afgelopen jaren:

- voorbereiding en realisatie eerste 'elektronische wildwaarschuwingssystemen'
- voorbereiding en realisatie 'Groene Jonker', mooiste parel van Natuurmonumenten
- voorbereiding langste houten brug van Nederland, Fietsverbinding IJsselstein

Zoekt u een ervaren inhuurprojectleider voor de ruimtelijke inrichting van buitengebied in het oosten van het land? Reacties naar: marc@boerderijdekovel.nl of 06-15874203.

Marion Pach Tuin- en Landschaps- inrichting

Naast mijn baan bij een waterschap ontwerp ik graag buitenruimten. Daarvoor zoek ik opdrachten. In februari 2013 heb ik de deeltijdstudie bij Van Hall Larenstein afgerond met een AD-diploma.

Ik ben gericht op samenwerking en wil vooraf een goed beeld hebben van de wensen van de opdrachtgever. Steeds zie ik het belang van

een lagenbenadering (bodembouw, geomorfologie en occupatie) en heb ik aandacht voor landschappelijke aspecten, en indien van toepassing ook voor cultuurhistorie en recreatieve waarden. Als vanzelf ontstaat er een ecologisch ontwerpvoorstel: milieuvriendelijk, onderhoudsarm en met veel ruimte voor vogels, vleermuizen, egels, amfibieën, vlinders etc.. Transparante overgangen van binnen naar buiten en omgekeerd, zoals bij tuinkamers en stalen uitbouwen, hebben mijn speciale belangstelling. Het gaat om harmonie in massa en ruimte, zichtlijnen en integratie met het landschap.

Kijk voor meer informatie op www.wilbongersarchitectuur.nl/tuin-en-landschap-marion-pach/marion-pach-breda/ Bel of mail gerust voor een vrijblijvend schetsontwerp aan huis: 076-5149662 of mjlpach@hotmail.com

Workshop EntrepreneursGame

Op donderdag 28 maart vond de **EntrepreneursGame** plaats, een workshop die Pim de Bokx, de vice-voorzitter van de VVA, tijdens de veiling van de 3FM Serious Request-actie op Van Hall Larenstein in december heeft aangeboden. De studierichting Tuin- en Landschapsinrichting die de workshop heeft gekocht, heeft 25 studenten de workshop laten volgen. In vijf teams en onder begeleiding van een ondernemer uit het werkveld hebben ze in vier uur tijd een fictieve onderneming opgezet. Daarbij zijn de verschillende fasen doorlopen. Aan het einde hield elk team een korte presentatie over hun doelgroep, de belangrijke uitgangspunten en hoe zij de onderneming denken te financieren. De ondernemers die de werk-

groepen begeleidden, stelden zich nu op als investeerders en beraadslaagden welke onderneming het meest kansrijk was om in te investeren. Het team met het bedrijf Groentech en begeleider Max Griebeling kwam als winnaar uit de bus. Griebeling die vaker met soortgelijke workshops heeft meegedraaid, oordeelde dat het heel knap is om in een halve dag de lijn van een fictieve onderneming zo concreet te maken. Docent Jack Martin vond de workshop geweldig. 'In zo'n korte tijd studenten ondernemen-der op te leiden is perfect!'

Afscheidssymposium over planstrategieën

De opleiding Tuin- en Landschapsinrichting organiseert een kosteloos symposium op woensdagmiddag 15 mei over planstrategieën. Ook wordt het eerste exemplaar van de publicatie 'De noodzaak van ontwerpen' gepresenteerd. De aanleiding voor het symposium en het boek is het vertrek van Johan Vlugg, jarenlang ontwerpdocent bij de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting.

Een eerder afscheidssymposium bij mooi weer. foto Ben ter Mull

Aan de publicatie hebben veel ontwerp bureaus en andere deskundigen een bijdrage geleverd. De kijk in de ontwerpkeuken die zij geven, is interessant voor zowel professionele tuin- en landschapsarchitecten en -ontwerpers als voor ontwerpstudenten. Het symposium start om 13.00 uur in het congrescentrum (de Kapel) van Hogeschool Van Hall Larenstein. Rond 17.30 uur wordt het symposium afgesloten met een borrel en de verkoop van de publicatie. Meer informatie over het symposium op www.noodzaakontwerp.nl. Inschrijven kan via deze website of via e-mail: noodzaakontwerp.vhl@wur.nl.

Waterambassadeurs voor jongeren

Len Hazeleger van Waterschap Rivierenland en kerndocent watermanagement Maaïke Schaap van Netwerkschool Helicon Opleidingen in Velp worden de waterambassadeurs voor de mbo-opleiding Watermanagement. Dit is bekendgemaakt tijdens het Heliconcafé over water op 20 maart. De twee gaan zich actief inzetten om jongeren te interesseren en enthousiast te maken voor een opleiding in watermanagement. De instroom van nieuwe studenten blijft sterk achter.

Tot nog toe hebben zich maar negen middelbare scholieren aangemeld voor het komende studiejaar, terwijl de sector in rap tempo vergrijsd. Voor het ambassadeurschap is samenwerking gezocht met het Netherlands Water Partnership, een netwerk van de watersector. De komende tijd worden plannen voor de invulling van de rol waterambassadeur uitgewerkt. Het volgende Heliconcafé vindt plaats op donderdag 13 juni. Meer informatie volgt op www.vva-larenstein.nl

Prijsvraag Landgoed Larenstein ook voor pasafgestudeerden

Het oude kloostergebouw op het Landgoed Larenstein is afgebroken. Er rest een kale vlakte. Wat doen we daarmee? Laten we het wildernis worden of gaan we het cultiveren? Wat gaat daar bloeien? Welke fantasie kan daar werkelijkheid worden? Een lege plek als uitdaging!

Het plan is om Landgoed Larenstein te laten uitgroeien tot een groen kennislandgoed of campus, waar naast onderwijs toegepast groen onderzoek en groene bedrijvigheid plaatsvindt. Alle redenen om een prijsvraag uit te schrijven. De directie van Hogeschool Van Hall Larenstein vraagt niet alleen studenten van Van Hall Larenstein en Helicon, ook alle oud-studenten die in 2012 zijn afgestudeerd bij beide onderwijsinstellingen mogen meedoen. De opdracht is om meer het proces van de inbezitneming te laten zien dan een eindplaatje. Kandidaten mogen individueel of als groep deelnemen. Het prijzengeld voor het winnende plan is €500,-. De tien beste plannen worden tentoongesteld. De inzending moet ingeleverd worden op vrijdag 17 mei tussen 12:10 en 13:00 uur in de aula van Larenstein.

Meer informatie en voorwaarden zie www.legeplek.nl

De lege plek hier in gebruik als tentenkamp tijdens de introductiedagen.

Welkom op Laarpop en buitencollege

Laarpop is een mooie gelegenheid om weer eens op school te komen, oud-studiegenoten en leraren te ontmoeten en ondertussen te genieten van bands. Maak er je eigen reünie van en roep oude studievrienden op om ook te komen. Kom dus op 29 augustus naar Kennislandgoed Larenstein voor het afsluitende popconcert van de Kennismakingsweek voor de aankomende studenten van Van Hall Larenstein.

Voorafgaand aan Laarpop wil Van Hall Larenstein haar eigen record het Grootste Groene leslokaal van vorig jaar verbreken. Ook hiervoor zijn afgestudeerden van harte welkom. Hopelijk komen er 500 luisteraars het college in de openlucht bijwonen. Daarvoor is natuurlijk een boeiende spreker een vereiste. Jaap Dirkmaat van Das en Boom en Nederlands Cultuurlandschap daagt zijn publiek uit met zijn omschrijving van de natuurbeheerder van de toekomst. Je hoeft het niet eens te zijn met Dirkmaat om toch geboeid te zijn door hem en verse ideeën te krijgen! Na het college is er een gezamenlijke maaltijd onder het genot van rustige muziek. Daarna start Laarpop in de fietsstalling. De hoofdact van vorig jaar – de band Flippen – was een groot succes. De band is nu gevraagd voor de hele avond.

De VVA maakt nog bekend hoe je je kunt aanmelden voor de eenvoudige doch voedzame maaltijd. Deze maaltijd is niet geheel kosteloos, de rest van het programma is wel gratis.

De band "Flippen" als swingende afsluiting van Laarpop 2012.

Jouw startende bedrijf in een column

Wie weet ben jij wel bezig met het opstarten van een eigen bedrijf. VVA Magazine zoekt een VVA-lid die hierover zijn ervaringen kwijt wil in een column. Wat komt er allemaal bij kijken om een bedrijf op te starten, wat motiveert je, wat is zo leuk en welke hobbels kom je tegen, hoe bevalt het het thuisfront. Schrijf het van je af en deel je ervaringen en opgedane kennis met anderen. Want je column in VVA Magazine blijft niet onopge-

merkt en zal reacties uitlokken bij andere leden. De bedoeling is dat je column tot een levendige discussie leidt en jou inspiratie geeft, niet alleen in het magazine maar ook via de sociale media. Zo kost het schrijven niet alleen tijd; het levert je ook wat op. Heb je interesse voor je eigen column in VVA Magazine, neem contact op met Doede Wessels, bestuurslid communicatie, communicatie@vva-larenstein.nl.

vrijdag 24 mei
VVA-excursie Kralingse Bos

Het Kralingse Bos, een parel in Kralingen-Crooswijk, trekt jaarlijks maar liefst 3 miljoen bezoekers. Het bos bestrijkt een oppervlakte van ruim 200 hectare (200 voetbalvelden) en heeft een schitterende ligging aan de Kralingse Plas, die ongeveer 100 hectare groot is. In 2007 werd het gebied uitgeroepen tot Beste Openbare Ruimte van

Nederland en in 2010 behoorde het tot de genomineerden. We gaan dit prachtige stukje Rotterdam verkennen met John Verkerke van de gemeente Rotterdam. Hij weet alles te vertellen over de ontwikkeling die het bos en de plas de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Zowel op het gebied van inrichting

en beheer als op het gebied van communicatie, handhaving en vrijwilligers. Ook over de natuurontwikkeling en waterkwaliteit is veel te vertellen. Zo zijn er in het gebied vistrappen, vispoelen en amfibieënpoelen gemaakt. De excursie is van 13.30 tot 17.00 uur met aansluitend een borrel en buffet. We verzamelen op het Gebiedskantoor Kralingen-Crooswijk Noord.

Na de presentatie door John Verkerke gaan we naar buiten voor een wandeling door het gebied. Deelname aan deze excursie (incl. diner) is gratis voor leden van de VVA Larenstein of van Aristaeus. Niet-leden betalen 40 euro, inclusief borrel en diner. Voor deze excursie is een minimum aantal deelnemers vereist van 10 personen. Geef je dus snel op: info@vva-larenstein.nl of 026-3695725. Aanmelden kan tot 10 mei.

mei-juni

Masterclasses VHL
VHL Trainingen & Cursussen organiseert in het voorjaar een aantal masterclasses. Elke masterclass begint om 14.00 uur en eindigen om 19.30 uur met aansluitend een diner. Deelname aan een masterclass kost inclusief diner € 350,-. Je kan je via www.vanhall-larenstein.nl/Trainingen_en_Cursussen aanmelden met een formulier. We zijn iedere werkdag bereikbaar op 058-2846160 (Leeuwarden) of 026-3695640 (Velp) of via de mail; infotc@wur.nl.

donderdag 16 mei
Duurzame visserij en aquacultuur
Lector Paddy Walker
locatie Leeuwarden
 De visserij en aquacultuur raken zich steeds meer bewust van de maatschappelijke rol van de sector en het evenwicht tussen natuur en economie. Vanuit de vraagstelling 'hoe kan een innovatieve visserij en aquacultuur bijdragen aan een duurzame voedselvoorziening met behoud van biodiversiteit

op zee en aan de kust?' worden deelnemers ondergedompeld in de achtergronden en ontwikkelingen in de praktijk van duurzame visserij en aquacultuur.

donderdag 23 mei
Building with Nature in de Waddenzee
Lector Martin Baptist
locatie Leeuwarden
 Building with Nature gaat verder dan een klassieke compensatie. Door randvoorwaarden voor natuurontwikkeling mee te nemen in ontwerpen van

waterbouwkundige infrastructuur en slim gebruik te maken van natuurlijke processen worden kosten bespaard en krijgt natuur nieuwe kansen. Dit vergt een denkomslag in de waterbouw- én natuurbescherming. Een absolute aanrader voor Waddenspecialisten.

woensdag 29 mei
Complexe gebiedsplanung
Lector Wim Timmermans
locatie Velp
 Chaostheorie, complexiteits-theorie en gebiedsplanung. Gebiedsontwikkelingen in stad en land zijn complex en onzeker. Hoe ga je daarmee om? Welke competenties worden gevraagd van de procesleiding?

woensdag 29 mei
Ontwikkelingen naar een duurzamere waterketen (is poep goud?)
Lectoren Maarten Nederlof en Bonnie Bult
locatie Leeuwarden
 De lectoren nemen je mee door de wondere wereld van de waterketen en geven aan hoe de waterketen duurzamer en doelmatiger worden gemaakt.

Onder andere het project Noorderhoek, winnaar van de waterinnovatieprijs 2012, komt aan de orde.

woensdag 5 juni
Economische waarde van groen
Lector Wim Timmermans
locatie Velp
 Wat is de waarde van groen voor de stad en hoe kan dit een rol spelen in het stedelijk beleid? Deze masterclass wordt samen met Arno Goossens (projectmanager Amersfoort) gegeven.

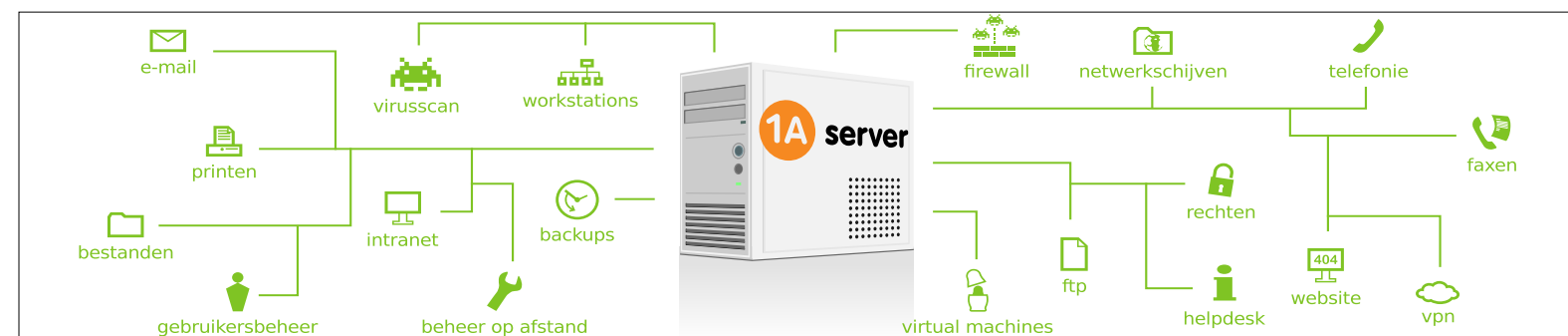
MEER INFORMATIE
 Kijk voor meer informatie over masterclasses op www.vanhall-larenstein.nl/TenC, onderdeel evenementen en masterclasses.

21 juni 2013
Open dag Master Professioneel Project- en Procesmanagement met aansluitend VVA-Netwerkborel/event
VHL Trainingen & Cursussen organiseert een open dag voor de Master in deeltijd met als thema "Persoonlijke besluitvorming in complexe projecten". De cursuscoördinatoren Lubbert Hakvoort en Michiel Hupkes beginnen met een inleiding en verzorgen ieder een workshop. De VVA organiseert aansluitend een Netwerkborel/event, waar mensen elkaar beter kunnen leren kennen en waarmee ze hun netwerk kunnen versterken. Voor meer informatie zie de advertentie op de achterzijde van dit VVA Magazine. Aanmelden kan tot en met 18 juni door een e-mail te sturen naar infotc@wur.nl onder vermelding van "open dag master".

Uitzendbureau 65plus
 Bent u AOW-gerechtigde, een professional en wilt u (parttime) doorwerken?
 Uitzendbureau 65plus bemiddelt al bijna 40 jaar in betaald werk voor mensen met een AOW-gerechtigde leeftijd.
 Meer weten? Surf naar www.65plus.nl
Kleurrijke mensen vergrijzen niet

Groen op hoog niveau
 Groepsactiviteiten
 Terreinrichting
 Bestrating en Riolering
 Binnenbeplanting
 Boomverzorging
 Daktuinen en Vegetatiedaken
 Onderhoud en Beheer
 Design & Construct
 Vestigingen in de regio's Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht
 T (020) 667 77 77
 E info@vandertolbv.nl
Verkozen tot duurzaamste hovenier! 2011
Van der Tol
 denkt groen
www.vandertolbv.nl

EEN VAKBLAD NAAR KEUZE MET KORTING?
 VVA-leden en donateurs krijgen tot 100% korting op vakbladen!
 → Kijk op onze site www.vva-larenstein.nl voor de deelnemende vakbladen en bijbehorende korting.

Uw IT helemaal geregeld voor een vaste prijs

Ook uw bedrijf verdient een goed werkend computernetwerk dat 100% beschikbaar en veilig is. U wilt zich geen zorgen maken over de back-ups van bestanden en het managen van gebruikers. U heeft genoeg van de olopende kosten van hardware, software en onderhoud van uw netwerk. U staat ervoor open om over te stappen op een beheerde totaaloplossing die afgestemd is op uw specifieke situatie, die u volledig ontzorgt, u zekerheid en veiligheid biedt en die gefundeerd is op innovatieve technologie met de garantie dat die altijd bij de tijd blijft.

Waarom Bokxing IT?

- Geen investeringskosten
- Vast maandelijks bedrag
- Groeit met uw bedrijf mee
- Bespaar tot 50%
- Duurzame keuze
- Al meer dan 10 jaar ervaring

Met Bokxing als IT-partner kunt u zich concentreren op de kern van uw bedrijfsactiviteiten. Bij Bokxing IT is uw computernetwerk in goede handen.

Kijk op www.bokxing-it.nl of bel 088-0016400 voor meer informatie.

www.bokxing-it.nl

INGENIEUS & INNOVATIEF

Mooi werk maak je niet alleen!

Voor onze locatie in Assen zijn wij per direct op zoek naar een:

Adviseur bodemkunde/geotechniek

Kijk voor deze en meer vacatures op www.werkenbijgrontmij.nl

Hogeschool

**VAN HALL
LARENSTEIN**

ONDERDEEL VAN WAGENINGEN UR

OPEN DAG

MASTER IN DEELTIJD

Professioneel Project- en Procesmanagement in de groene leefomgeving

VHL Trainingen & Cursussen (VHL T&C) organiseert in samenwerking met de Vereniging Van Afgestudeerden (VVA) op vrijdag 21 juni 2013 een open dag met als thema: *“Persoonlijke besluitvorming in complexe projecten”*

LOCATIE

Hogeschool Van Hall Larenstein
Larensteinselaan 26a te Velp

KOSTEN

Deelname aan deze open dag en de netwerkborrel is kostenloos.

AANMELDEN T/M 18 JUNI

U kunt zich t/m dinsdag 18 juni 2013 aanmelden voor deze open dag d.m.v. een e-mail met uw naw-gegevens naar infotc@wur.nl o.v.v. “open dag master” te sturen.

VRAGEN

Voor vragen kunt u contact opnemen met VHL T&C: 026 – 3695640.

PROGRAMMA

13.00 – 13.15 uur

Welkom en ontvangst met koffie/thee

13.15 – 14.15 uur

Inleiding Master Professioneel Project- en Procesmanagement
Michiel Hupkes en Lubbert Hakvoort (cursuscoördinatoren)

14.15 – 14.30 uur

Koffie/thee

14.30 – 15.15 uur

Workshop “complexiteit en gebiedsontwikkeling”
Lubbert Hakvoort

15.15 – 16.00 uur

Workshop “persoonlijke besluitvorming in complexe projecten”
Michiel Hupkes

16.00 – 16.15 uur

Korte inleiding voor de aansluitende netwerkborrel
VVA

16.15 – 18.00 uur

Netwerkborrel/event

Alumnivereniging
VVA Larenstein

VRIJDAG 21 JUNI 2013